

TBU er til for å sikre lønnsdannelsen

I enigheten mellom SV, FrP og Pensjonistforbundet kommer det frem at SV og Frp vil fremme et forslag på Stortinget om å gi Pensjonistforbundet plass i Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene (TBU). Det er en dårlig ide og bør avvises.

TBU ble opprettet i 1967 som en direkte følge av sysselsettingsutvalget Per Borten nedsatte etter valgseieren i 1965 for å sikre varig høy sysselsetting uten sterk lønns- og prisvekst og tap av konkurransevne. Rapportene dannet grunnlaget for en formalisering av den norske frontfagsmodellen, der tarifforhandlingene i industrien danner en mal for øvrige lønnsoppgjør. Lederen av utvalget var forskningsdirektør i SSB Odd Aukrust, som også satt som første leder i TBU fram til 1984. Frontfagsmodellen kalles derfor også Aukrust-modellen.

Lønnsforhandlingene er partenes ansvar. Hovedorganisasjonene i arbeidslivet har på grunn av sin størrelse og tilslutning, et overordnet ansvar og en viktig koordinerende rolle. Det norske systemet for lønnsdannelse bygger fortsatt på frontfagsmodellen. Dette skjer ikke av seg selv, men krever sterke institusjoner og mekanismer for at den skal sikres legitimitet og bestå i framtiden. Flere slike institusjoner og mekanismer bidrar til koordinering i den norske lønnsdannelsen, både internt i og mellom ulike organisasjoner, gjennom lovverk og gjennom konsensusbygging. TBU er en av institusjonene som understøtter lønnsdannelsen, og er en viktig del av trepartssamarbeidet. Det er av avgjørende viktighet at disse ikke uthules eller svekkes.

TBUs mandat er koblet direkte til lønnsoppgjørene, der tariffavtalene skal forhandles. TBUs mandat er "at de i tilknytning til inntektsoppgjørene skal legge fram det best mulige tallmessige bakgrunnsmateriale og presentere det i en slik form at uenighet partene mellom om økonomiske forhold så vidt mulig kan unngås". Et lavt konfliktnivå i arbeidslivet krever godt samarbeid, felles mål og en felles virkelighetsforståelse. TBU støtter opp om dette.

Selv om industriens organisasjoner utgjør frontfaget i forbundsvise hovedoppgjør, kreves det bredere organisasjonsmessig forankring i arbeidslivets organisasjoner for å sikre modellens legitimitet. Derfor er hovedorganisasjonene de som er representert i TBU. Hovedorganisasjonene representerer en helhet og et større fellesskap, og har en viktig rolle i koordineringen av lønnsoppgjørene på tvers av sektorer.

Regulering av pensjon er ikke regulert gjennom tariffavtaler og en del av lønnsdannelsen i Norge, det fastsettes av Stortinget. Slik bør det fortsatt være.

Nettopp for å reddykke lønnsdannelsens rolle for TBU, deltar ikke lenger landbruks- og fiskerierorganisasjonene som de gjorde tidligere. En utvidelse av TBUs mandat og aktører kan bidra til å hemme TBUs oppgaveløsning, frontfaget og den samlede kollektive fornuften i den økonomiske politikken. Viktige andre aktører som omfattes av inntektsforhandlinger kan føle seg berettiget til også å delta.